

Red: Ingvar Svensson

Barnstugeutredningen

FSS framhåller i ett yttrande över barnstugeutredningens diskussionspromemoria om "Innehåll och metoder i förskoleverksamheten" följande:

"Föreningen vill inledningsvis betona att det förslag till målsättning för förskolan som utredningen formulerat sammanfaller med föreningens synsätt på frågan. Föreningen menar således att det är viktigt att förskolan fungerar så att den stimulerar barnen till en allsidig känslomässig och intellektuell utveckling utan att det traditionella prestationsbegreppet tillämpas.

Det är vidare enligt föreningen av principiell betydelse att daghemmet inte — som fallet många gånger är nu — huvudsakligen betraktas som en tillsynsform. Dess uppgift bör primärt vara att medverka till att utveckla öppna människor, som inte ensidigt inriktar sig på de egna prestationerna och villkoren utan som också kan tänkas positivt påverka andras levnadsförhållanden.

En förskola med sådana ambitioner kommer att bli av stor strategisk betydelse då det gäller att utjämna människors villkor. Självfallet måste denna inriktning av förskolorna kombineras med åtgärder i liknande riktning inom andra sektorer av samhället för att uppnå sitt syfte. Det gäller

exempelvis de ekonomiska omfördelningsfrågorna, den industriella demokratin och utbildningsfrågorna.

Utredningen är naturligtvis medveten om den problematik som ligger i att den föreslagna målsättningen för förskolan ganska påtagligt avviker från de normer och värderingar som präglar och dominerar dagens samhälle. Värderingar som bl a fått sin karaktär av den ojämna inkomst- och utbildningsstrukturen, vilken i sin tur skapat en överbyggnad som bara delvis överensstämmer med utredningens målformulering.

Dessa konstateranden bör dock mera stimulera än blockera viljan att formulera mål för skilda sektorer inom samhället i syfte att bryta förhållanden som försvårar den enskildes sociala, kulturella och intellektuella utveckling. Utredningen har gjort ett sådant försök och detta vill föreningen ge sitt fulla stöd.

Även om således utredningens principiella linjer överensstämmer med föreningens synsätt har vi funnit det motiverat att diskutera vissa enskildheter i promemorian.

Först vill föreningen klargöra att den finner utredningens konkreta förslag om förskolans inre organisation, innehåll och arbetsmetoder väl genomarbetade och realistiskt förankrade. Det framstår exempelvis som lämpligt att den nuvarande åldersdifferentierade gruppindelningen bör ersättas med småbarns- och syskongrupper, att integreringen av handikappade barn och invandrabarn blir regel för förskolan, att föräldrasamarbetet bygges ut samt att föräldrautbildningen breddas i enlighet med förslaget.

Här bör dock framhållas att betydande arbetsinsatser krävs för att nå och skapa förtroende hos de föräldrar som i olika avseenden är underprivilegerade och

har en skeptisk för att inte säga direkt negativ syn på samhället och dess myndigheter. Ett sådant arbete förutsätter bl a att personalen inom förskoleverksamheten tillägnar sig fördjupade kunskaper om och bredare praktisk erfarenhet av sociala problemfamiljer. Målsättningen för förskolan kan lätt bli felinriktad om verksamheten tenderar utgå från att alla barn kommer från stabila sociala miljöer. I dagsläget torde det snarare vara så, beroende på platsbristen och därav föranledd särskild prioritering, att åtskilliga barn avviker från det "normalutvecklingsmönster" som beskrivs i läroböckerna. Det är således fråga om att lära personalen hantera dessa problem utan att moralisera och kräva omflyttning eller avstängning av s k problembarn. Föreningen anser det direkt nödvändigt att utredningen i sitt fortsatta arbete formulerar direkta metoder i syfte att åstadkomma en föräldramedverkan som inte enbart blir formell och därmed passiv.

Utredningens förslag att om-disponera och koncentrera medicinska, psykologiska och sociala resurser finner föreningen i princip riktigt. Inte minst Föreningen Sveriges Socialchefer har aktivt arbetat för en organisatorisk samordning av det sociala och medicinska serviceutbudet.

Föreningen menar emellertid att utredningen brutit mot sin deklarerade princip genom sitt förslag om inrättandet av särskilda familjeservicecentraler. De skall enligt förslaget organiseras så att dess totala funktion blir en positivt förebyggande verksamhet av servicekaraktär. Barna- och mödravårdscentralerna skulle bilda kärnan i en sådan central. I centralens arbete skulle bl a ingå att betjäna förskolor och fritidshem. Den skulle också ge föräldrautbildning och rådgivning i barnuppfostringsfrågor.

Föreningen anser att en sådan organisatorisk lösning inte bör väljas. Strävandena bör snarare gå mot en integration av redan befintliga institutioners verksamhet — inte genom att tillskapa nya. Barnavårdsnämnderna är fortfarande huvudmän för barnstugorna och också för den rådgivande verksamheten. Skulle dessa läggas på annan huvudman skulle för barnavårdsnämnderna i stort sett bara de repressiva inslagen kvarstå. Detta skulle leda till en olycklig särbehandling av barn.

Föreningen anser det rimligare att gå på den linje som innebär att gemensamma sociala och medicinska centraler bygges upp och att man inom ramen för dessa ger utrymme för det som utredningen anser bör sortera under särskild familjeservicecentral. I de större städerna måste självfallet sådana enheter kompletteras med mindre enheter, som inom bestämda distrikt kan ge närservice åt befolkningen.

I barnstugeutredningens diskussionspromemoria föreslås att speciella åtgärder skall sättas in i de fall då förskolebarn behöver stöd på grund av att de i något avseende avviker från andra barn. Utredningen anför som exempel på stödjande åtgärder, experthjälp, personalförstärkning, särskilt material m.m. Enligt föreningens uppfattning är dessa åtgärder knappast tillfyllest. I arbetet på att förverkliga de föreslagna målsättningarna för förskolan framstår personalen som det kanske viktigaste medlet. Det innebär, som tidigare nämnts, bl a att personalens kunskaper måste breddas från den idag helt dominerande inriktningen på individorienterade pedagogiska och psykologiska teorimodeller till att omfatta kunskaper om skilda befolkningsgruppers sociala, ekonomiska och kulturella villkor. Sådana kunskaper torde ge bästa förutsättningarna för att uppnå den ökade förståelse och tolerans bland personalen som är ett av utredningens mål för personalutbildningen och också för innehållet i förskoleverksamheten. Parentetiskt kan nämnas att i dag omfattar samhällskunskaper i förskoleutbildningen cirka 3 % av den totala teoretiska utbildningen.

Föreningen vill även understryka behovet av att utredningen i sitt fortsatta arbete beaktar de problem som sammanhänger med det inom industrin ökade skiftsarbetet. Härvid aktualiseras exempelvis öppethållandetider och övernattningsmöjligheter.

Föreningen vill slutligen peka på psykologens och kuratorns roll inom förskolan.

Vi tror det är fel att dessa befattningshavare skall fungera som experter i den meningen att deras insatser begränsas till diag-

nos och behandling i särskilda fall.

De bör ingå som en naturlig del av personalen på förskolorna, deltaga i personalkonferenser och gruppsamtal. Deras arbete skall inte ske på expedition. Det skall förläggas till fältet. Deras arbetsområde bör omfatta 8—10 barnstugor. Därmed avlägsnas de från behandlingsrollen och kan mer inrikta sig på förskolan som total social miljö. Kommunikationerna underlättas, anmälningsförfarandet i det enskilda ärendet bortfaller och arbetsmetoderna kan anpassas till de särskilda förskolornas struktur med hänsyn till barn, föräldrar och personal. Det är fråga om att finna de riktiga formerna för samarbetet."

Årsmötet och studiedagar 1971 på Ronneby Brunn den 23—25 september

Det ordinarie årsmötet 1971 skall få karaktären av en föreningens diskussionskonferens. Syftet är att ingående överlägga kring skrifterna "Socialvård i framtiden — frågeställningar och argument" och "Socialvård i framtiden — anföranden och debatter".

Styrelsen har vidare beslutat att uppmana regionsstyrelserna att före studiedagarna anordna regionala konferenser kring studiematerialet "Socialvård i framtiden", som lämplig förberedelse för diskussionerna i Ronneby.

Nyhyttan

Kurort och enskilt sjukhem

Storslagen bergslagsnatur — utmärkta promenadvägar — hög och torr barrskogsluft — sjukgymnastik — massage — bad.

Överläkare: *Med. Dr G. Smårs.*

Behandling av invärtes sjukdomar, mag- och tarmsjukdomar, hjärt- och blodtryckssjukdomar, reumatiska åkommor. Konvalescens och rekreation. Prospekt och upplysningar genom rumsbeställningen. Tel. 0587/604 00.

Postadress: Fack 65, JÄRNBOÅS.